

modsat Retning af den, han ønsker, og saa, følger han til, „gaa de Ka'le oven i Købet her og lyve for mig og lade, som de have stemt med mig; nej, de Ka'le skulle væk ved første Lejlighed!“ Han afskediger dem ganske simpelt, og der sker kun den Forandring fra det, som vi nu have, at ingen saa kan sige, det er Valgtryk. Nu derimod, naar vedkommende Vælgers Kammerater kunne vide, hvordan han har stemt, kunne de sige: det er, fordi han har stemt saadan og saadan, at han er bleven afskediget. Men naar der er hemmelig Afstemning, kan ingen komme og paastaa, at vedkommende Arbejdsgiver har øvet Valgtryk. Han har givet en Mand sin Afsked, det har han Lov til, og mange ville finde det rimeligt, at han afskediger Folk, han ikke længere har Tro til, fordi han mener, de gaa og lyve for ham. Og gaa vi til Arbejderne, gad jeg vidst, hvor mangen en Arbejder der kan gaa Aar ud og Aar ind, Dag ud og Dag ind mellem sine Kammerater paa Værkstedet og skjule sin politiske Overbevisning. Der kan være enkelte, der have et saadant Talent for Komodispil, at de kunne gøre det, men det vil sikkert være meget faa, der kunne gøre det, uden at det bliver opdaget, eller uden at man faar en Mistanke om, hvordan vedkommende har stemt. Kommer saa Fanatismen op blandt Kammeraterne, tro De da ikke, at mange af dem ville sige som saa: Der gaar den Fyr, han lader, som om han er enig med os, han gaar med i vort Grundlovstog, for han tør ikke andet, han gaar med i vore Foreninger, for han tør ikke andet, men vi ere visse paa, at naar Valgdagen kommer, saa stemmer han imod os, og saa gaar den Rad endda blandt os som en Spion. Nej, ham ville vi ikke arbejde sammen med, for han er en „daarlig Kammerat“. Tro de ikke, man under saadanne Omstændigheder ofte vil bruge de vældige Vaaben, man har, idet man uden videre kan nægte at arbejde sammen med en saadan Mand, fordi han er en „daarlig Kammerat“. Jo, de kunne være overbeviste om, at naar Fanatismens Bølger gaar højt, vil man ikke spørge, om det kan dokumenteres, hvordan vedkommende har stemt, men man vil bruge sin Magt saaledes, som man tror, den kan virke, i den Retning, man ønsker. Jeg er derfor mere og mere kommen i Tvivl om, at man kan bøde alvorlig paa denne Form af Valgtryk ved Hjælp af hemmelig Afstemning. Der er kun en Slags Valgtryk, om man vil kalde det saa, over for hvilket hemmelig Af-

stemning kunde hjælpe, og det er det, som man kunde kalde: den offentlige Menings Valgtryk i ens Omgangskreds. Vi kende jo alle Mennesker, der ikke have nogen meget udpræget Mening, som stemme saaledes, som Naboer og Genboer stemme, fordi de ikke kunne gøre nogen anden Opfattelse gældende. De følge med Strømmen — og det er det bedste, de kunne gøre, saa længe de ikke har en selvstændig Mening — men det skulde undre mig, om ikke mange af de ærede Medlemmer ogsaa kende adskillige af den Slags Folk, der have det saadan, at hvis de kunde komme til at stemme hemmelig, kunde de nok have Lyst til at stemme ganske anderledes, og det tit af højst mærkelige Grunde, f. Eks. for at deres Nabo ikke skulde faa sin Vilje, eller for at drille den eller den. Det er jo noget, vi alle kende Eksempler paa, at det er Mennesker, der have det saadan, at naar de kunde komme til det, uden at nogen saa det, kunde de nok have Lyst til at spille en og anden et Puds. Men det vilde sikkert være i høj Grad uheldigt, om Afgørelsen i mange Tilfælde maaske kunde komme til at være afhængig af saadanne Luner og Indskydelser hos Folk, der alligevel ikke havde en saa selvstændig Mening, at de vilde gøre denne gældende. Den hemmelige Afstemning vil maaske forhindre, at Folk i saa sluttet Tröp som hidtil følger den offentlige Mening paa Stedet; men jeg betragter ingenlunde dette som heldigt. Jeg kan godt forstaa, at Partier, hvis væsentligste Bestanddel er større Arbejdsgivere, sige: lad os bare faa hemmelig Afstemning, for de beholde i Virkeligheden de Magtmidler, de have, og de have altid den Udsigt, at de maaske kunde faa nogen til at stemme med dem, som nu f. Eks. af Hensyn til Arbejdernes Organisationer ikke tør gøre det. Og jeg forstaaar paa den anden Side, at Socialdemokraterne holde paa hemmelig Afstemning. Thi naar de faa Hemmeligheden over for Arbejdsgiverne, saa mene de, de ere ret godt dækkede. Men det Valgtryk, som de kunne udøve paa Arbejdspladserne, beholde de ubeskaaret. Derimod er det mig mindre begribeligt, at Partier, der ikke i væsentlig Grad efter deres hele Natur kunne benytte den Slags Midler, men som ere henviste til at skabe en offentlig Stemning for de Sager, der interessere dem, at saadanne Partier kunne være særlig interesserede i at faa hemmelig Afstemning. Imidlertid, jeg ser jo, hvorledes det er gaaet med denne Sag! Man har taget den op, for